NORAKSTS
Lieta Nr.A42695809
A2867-10/6

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010.gada 30.septembrī

Administratīvās rajona tiesas
tiesnese E. Apīne,
piedaloties atbildētājas pusē pieaicinātās Rīgas domes pilnvarotajai pārstāvei *A.S.*,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu *R.Z.* pieteikumā par Rīgas domes 2009.gada 3.februāra lēmuma Nr.1-43/RD-09-107-ap atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2008.gada 14.oktobra lēmumu Nr.PIP-08-6370-ls/05-07/08-4874-al „Par nekustamā īpašuma nodokļa un soda naudas aprēķinu par zemes vienību" *R.Z.* aprēķināts nekustamā īpašuma nodoklis par zemes vienību */adrese/*, kadastra apzīmējums */kadastra apzīmējums/* 2110 m^2 platībā – Ls 105,61 par periodu no 01.07.2008. – 30.09.2008. un Ls 105,61 un par periodu no 01.10.2008. – 31.12.2008., nokavējuma nauda Ls 3,17, kā arī soda nauda par savlaicīgu nepieteikšanos nekustamā īpašuma nodokļa (turpmāk arī – NĪN) samaksai *(lietas 23.-26.lapa)*.

Ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2008.gada 18.decembra lēmumu Nr.PIP-08-7724-ls/05-07/08-4874-al „Par nekustamā īpašuma nodokli par zemes vienību" iestāde vēlreiz izskatīja nodokļa aprēķina pareizību, atzina savu 2008.gada 14.oktobra lēmumu Nr.PIP-08-6370-ls/05-07/08-4874-al par pareizu un atstāja negrozītu *(lietas 32.-34.lapa)*.

Rīgas dome 2009.gada 3.februārī pieņēma lēmumu Nr.1-43/RD-09-107-ap (turpmāk arī – Lēmums) *(lietas 12.-22.lapa)*, ar kuru atstāja negrozītu Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2008.gada 18.decembra lēmumu Nr.PIP-08-7724-ls/05-07/08-4874-al „Par nekustamā īpašuma nodokli par zemes vienību".

[2] Pieteikumā tiesai *R.Z.* (turpmāk arī – pieteicēja) norāda, ka ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2008.gada 19.marta spriedumu lietā Nr.C04341407 C-1937-08/5 pieteicējai ir atjaunotas tiesības uz nekustamo īpašumu */adrese/*, kadastra Nr./*kadastra numurs/*. Īpašuma tiesības zemesgrāmatā nostiprinātas 2008.gada 18.septembrī.

Lēmumu pieteicēja uzskata par nepamatotu, jo tajā pieļauta kļūda nodokļa apmēra noteikšanā, nepiemērojot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22. un 23.punktus, kā arī Ministru kabineta 2006.gada 20.jūnija noteikumu Nr.495 „Likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" (turpmāk arī Noteikumi Nr.495) $60.^1$punktu.

Latvijas okupācijas laikā PSRS mērķtiecīgi īstenoja genocīdu pret Latvijas tautu. Vienlaikus okupācijas vara prettiesiski un bez atlīdzības atsavināja Latvijas iedzīvotājiem īpašumus, tostarp, atsavināts tika arī zemesgabals */adrese/* (turpmāk arī –

zemesgabals). Atjaunojot neatkarīgās Latvijas tiesību sistēmu, likumdevējam bija pienākums veikt pasākumus, lai iespēju robežās atlīdzinātu zaudējumus un atjaunotu taisnīgumu. Tieši okupācijas varas prettiesiskā rīcība bija par iemeslu zemesgabala esamībai Rīgas pašvaldības valdījumā.

Zemesgabals pēdējos taksācijas gados nav mainījis savu lietošanas mērķi, bet nodoklis netika maksāts, jo likums to Rīgas domei neparedzēja darīt. Līdz ar to arī NĪN par 2007.gadu zemesgabalam nav aprēķināts.

Ja Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde nodokli par iepriekšējo periodu nav aprēķinājusi, tad šāds aprēķins ir jāveic tagad, jo Rīgas domei ir arī tehniskas iespējas to izdarīt. Zemesgabala atrašanās pašvaldības rīcībā nevar būt par iemeslu, lai nepiemērotu likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22. un 23.punktus.

Arī Finanšu ministrijas valsts sekretāra sniegtajā skaidrojumā par tiesību normas piemērošanu ir norādīts, ka likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punktā paredzētais ierobežojums ir attiecināms uz zemesgabaliem, uz kuriem atjaunotas īpašuma tiesības *(lietas 45.lapa)*.

Pieteicēja lūdz atcelt Lēmumu daļā, kas pārsniedz 2007.gada teorētiski aprēķināto nodokli vairāk kā par 25 procentiem katram iepriekšējam taksācijas gadam un noteikt pienākumu Rīgas domei aprēķināt soda naudu atbilstoši pareizi aprēķinātam nodoklim.

[3] 2009.gada 16.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemts Rīgas domes (turpmāk arī – atbildētājs) paskaidrojums *(lietas 76.-78.lapa)*.

Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta pirmā daļa noteic, ka NĪN maksā fiziskās un juridiskās personas, kuru īpašumā vai tiesiskā valdījumā ir nekustamais īpašums. Saskaņā ar minētā likuma 2.panta otro daļu par nekustamā īpašuma īpašnieku uzskatāma persona, kuras īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu ir nostiprinātas zemesgrāmatā, bet saskaņā ar 2.panta trešās daļas 1.punktu – par nekustamā īpašuma tiesisko valdītāju šā likuma izpratnē ir uzskatāma persona, kurai atbilstoši likumā noteiktās institūcijas lēmumam zemes reformas gaitā zeme nodota (piešķirta) īpašumā par samaksu vai atjaunotas īpašuma tiesības uz to un zeme ierādīta (iemērīta) dabā. Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 7.panta pirmā daļa noteic, ka NĪN jāsāk maksāt ar nākamo mēnesi pēc īpašuma tiesību vai valdījuma tiesību rašanās. Līdz ar to pieteicēja ir uzskatāma par NĪN maksātāju no 2008.gada 1.jūlija, jo zemesgabals uzmērīts dabā 2008.gada 20.jūnijā un saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 7.panta otro daļu pieteicējai bija pienākums pieteikties pašvaldībā.

Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 9.panta piektā daļa noteic, ka par savlaicīgu nepieteikšanos pašvaldībā no nodokļu maksātāja piedzen NĪN summu, kas maksājama par periodu no NĪN maksāšanas pienākuma rašanās dienas, un soda naudu 30% apmērā no nodokļa summas. Tā kā pieteicēja pieteicās pašvaldībā tikai 2008.gada 15.septembrī, tad aprēķinātā soda nauda par periodu no 2008.gada 1.jūlija līdz 2008.gada 30.augustam ir Ls 21,12.

Atbildētājs uzskata, ka likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punkts ir piemērojams, ja pastāv divi priekšnosacījumi – nemainīgs lietošanas mērķis un iepriekšējā taksācijas gadā veiktā nodokļa aprēķina, no kura tiek aprēķināts pieauguma ierobežojums, esamība.

Zemesgabals līdz pieteicējas īpašuma tiesību atjaunošanai bija pašvaldībai piekrītoša zeme un saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrās daļas 11.punktu nebija apliekams ar NĪN. Tā kā NĪN zemesgabalam par iepriekšējo gadu netika aprēķināts, tad nav pamata likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punkta piemērošanai un NĪN ierobežojums 25% apmērā nav nosakāms.

Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punkta jēga un mērķis ir aizsargāt NĪN maksātājus no krasa NĪN apmēra pieauguma. Taču normas mērķis nav samazināt sākotnēji aprēķināmo nodokli.

Noteikumu Nr.495 60.[1]punktā ir uzskaitīti gadījumi, kad pieauguma ierobežojums izņēmuma kārtā ir piemērojams, bet izskatāmais gadījums šajā normā nav iekļauts.

Finanšu ministrijas skaidrojumā gan ir pausts viedoklis par likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punkta piemērošanu, taču tas nav sniegts par to, vai tiesību norma ir piemērojama, ja īpašuma tiesības ir atjaunotas, bet iepriekšējā taksācijas gadā īpašums nav bijis NĪN objekts.

Nav pamatoti argumenti par diskriminācijas aizlieguma pārkāpumu, jo pieteicēja un citas personas, kuras veikušas NĪN maksājumus par 2007.gadu, atrodas atšķirīgos faktiskajos apstākļos, jo šīs personas savus īpašumus ir atguvušas agrāk.

[4] Uz tiesas sēdi pieteicēja nav ieradusies, bet ir saņemts pieteicējas pārstāvja iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez viņa klātbūtnes *(lietas 119.lapa).*

Uzklausot atbildētāja pārstāves viedokli, kā arī pārbaudot lietas materiālus, tiesa atzina par iespējamu izskatīt lietu bez pieteicējas klātbūtnes.

[5] Tiesas sēdē atbildētāja pilnvarotā pārstāve pieteikumu neatzina, atsaucoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos ietvertajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausoties atbildētāja pārstāves paskaidrojumus, pārbaudot lietas materiālus kopsakarā ar tiesību normām, atzīst, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[7] Lietā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem, tostarp, par to, ka pieteicēja ir NĪN maksātāja no 2008.gada 1.jūlija, balstoties uz Rīgas apgabaltiesas 2008.gada 19.marta spriedumu, kurš stājās spēkā 2008.gada 24.aprīlī un zemesgabala robežu iemērīšanas faktu, un zemesgabala platība un lietošanas mērķis nav mainīti.

Lietā ir strīds par tiesību normu piemērošanu, proti, vai uz pieteicēju kā NĪN maksātāju ir attiecināmas likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22. un 23.punktā ietvertās tiesību normas.

[8] Likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punkts noteic, ka pēc nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības aktualizācijas nekustamā īpašuma nodokļa apmērs, ja nemainās nekustamā īpašuma lietošanas mērķis, atsevišķi par katru zemes vienību un katru ēku 2008., 2009. un 2010.gadā nedrīkst pārsniegt iepriekšējam taksācijas gadam aprēķināto nodokļa apmēru (neņemot vērā atvieglojumus) vairāk kā par 25 procentiem.

Savukārt minētā likuma pārejas noteikumu 23.punkts noteic, ja 2008., 2009., 2010.gadā ir mainījusies NĪN objekta platība salīdzinājumā ar platību, par kuru nekustamā īpašuma nodoklis tika aprēķināts iepriekšējā taksācijas gadā, NĪN aprēķina, vadoties no iepriekšējā taksācijas gadā aprēķinātā NĪN apmēra par vienu kvadrātmetru.

Tādējādi secināms, ka minētās tiesību normas noteic NĪN apmēra pieauguma ierobežojumus NĪN maksātājiem attiecībā pret iepriekšējo taksācijas gadu.

Savukārt Noteikumu Nr.495 60.[1]punkts *(redakcijā uz Lēmuma pieņemšanas dienu)* noteic, ka, piemērojot Likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punktu:

1. nekustamā īpašuma lietošanas mērķis uzskatāms par nemainītu, ja [..] pašvaldība nav mainījusi nekustamā īpašuma lietošanas mērķi vai lietošanas mērķis mainīts, pamatojoties uz tiesas nolēmumu, uz administratīvo aktu (iestādes lēmumu), kurš atceļ iepriekš pieņemto prettiesisko lēmumu, vai uz Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 93.pantu *(Noteikumu Nr.495 60.[1]punkta 1.apakšpunkts)*;

2. ja [..] nekustamā īpašuma nodoklis par rekonstruētu ēku iepriekšējam taksācijas gadam nav aprēķināts, nodokļa apmēra pieauguma ierobežojumu piemēro, ņemot vērā nodokļa summu, kāda būtu aprēķināta, ja uz šo ēku netiktu attiecināts minētais likuma nosacījums *(Noteikumu Nr.495 60.[1]punkta 2.apakšpunkts)*.

Nodokļa apmēra pieauguma ierobežojumu piemēro, ja:

1. zemes vienībai nav mainīta tās kopējā platība un kopējās izmaiņas, kas radušās pēc zemes vienības lietošanas mērķu maiņas, nepārsniedz 10 procentus no zemes vienības kopējās platības *(Noteikumu Nr.495 60.[1]punkta 3.1.apakšpunkts);*

2. zemes vienību ar vienu lietošanas mērķi sadala vairākās zemes vienībās un atdalītajām zemes vienībām nosaka tādu pašu lietošanas mērķi, kāds bija zemes vienībai pirms tās sadalīšanas *(Noteikumu Nr.495 60.[1]punkta 3.2.apakšpunkts).*

Interpretējot minētās normas sistēmiski, secināms, ka NĪN pieauguma ierobežojums saskaņā ar likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.pantu tiek attiecināts uz visiem NĪN maksātājiem, kā izņēmumu paredzot tikai gadījumu, ja tiek mainīts nekustamā īpašuma lietošanas mērķis.

Savukārt Noteikumi Nr.495 nosaka minētās likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" normas skaidrojumu, kad nekustamā īpašuma lietošanas mērķis tiek uzskatīts par nemainītu, lai attiecīgi piemērotu NĪN pieauguma ierobežojumu.

Līdz ar to kā vienīgais gadījums, kad netiek piemērots NĪN pieauguma ierobežojums, ir nekustamā īpašuma lietošanas mērķa maiņa.

[9] Vērtējot atbildētāja argumentu, ka likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punktā paredzētais nodokļa apmēra ierobežojums uz zemesgabalu nav attiecināms tāpēc, ka jāpastāv nodokļu aprēķinam, kura pieaugums tiktu ierobežots, bet iepriekšējā taksācijas gadā nodoklis zemesgabalam netika aprēķināts, tiesa norāda, ka aprēķins par iepriekšējo gadu nav veikts tikai tā iemesla dēļ, ka, kā norāda pats atbildētājs, saskaņā ar likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrās daļas 11.punktu ar nekustamā īpašuma nodokli neapliek valstij un pašvaldībām piekritīgo nekustamo īpašumu.

Tā kā pieteicējai īpašuma tiesības uz zemesgabalu atjaunotas tikai ar 2008.gada 19.marta spriedumu, kas stājās spēkā 2008.gada 24.aprīlī, tad līdz minētajam zemesgabals bija piekritīgs pašvaldībai un nebija NĪN objekts. Neskatoties uz to,

minētais nevar būt šķērslis nodokļa teorētiskai aprēķināšanai par iepriekšējo taksācijas gadu.

Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 1.panta 9.punkts noteic, ka kadastrālā vērtība ir pēc vienotiem kadastrālās vērtēšanas principiem noteiktā datumā atbilstoši kadastra datiem noteikta kadastra objekta un nekustamā īpašuma nodokļa objekta vērtība naudas izteiksmē, savukārt minētā likuma 66.panta pirmā daļa noteic, ka kadastrālā vērtēšana ir saskaņā ar normatīvo aktu principiem īstenotu darbību kopums, lai noteiktu kadastra objektu un nekustamā īpašuma nodokļa objektu vērtību, kas izmantojama normatīvajos aktos noteiktajām vajadzībām.

NĪN apmēru nosaka, ņemot vērā kadastrālo vērtību saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta trešo daļu, kas noteic, ka nekustamā īpašuma nodokli pašvaldība aprēķina no pēdējās noteiktās nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības.

No Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta „e" apakšpunkta izriet, ka par nekustamā īpašuma objektu Kadastra informācijas sistēmā reģistrē un uztur kadastrālās vērtēšanas datus atbilstoši nekustamā īpašuma objekta noteikšanas dokumentiem.

Tādējādi tiesa secina, ka pašvaldībai bija iespējams noskaidrot zemesgabala 2007.gada kadastrālo vērtību un aprēķināt iespējamo nodokļa apmēru, ja tāds būtu bijis jāmaksā. Apstiprinājums minētajam ir atbildētāja veiktais NĪN aprēķins zemesgabalam, 2009.gada 24.aprīlī izpildot Administratīvās apgabaltiesas pieprasījumu, kā rezultātā provizoriskais NĪN zemesgabalam par 2007.gadu ir Ls 49.72 *(lietas 104.-105.lapa)*.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punkta normas piemērošana ir iespējama arī gadījumā, ja par attiecīgo nekustamo īpašumu nav veikts NĪN aprēķins par iepriekšējo taksācijas gadu.

[10] Administratīvā rajona tiesa izskatāmajā lietā atzīst, ka konkrētajā gadījumā attiecībā uz pieteicēju ir piemērojams likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punkts. Iekļaujot likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punktā nodokļu apmēra pieauguma ierobežojumu, likumdevēja mērķis bija pārejas periodā nepieļaut nodokļa maksājuma strauju pieaugumu, nevis pasliktināt bijušo zemes īpašnieku un viņu mantinieku situāciju salīdzinājumā ar citiem nodokļa maksātājiem.

Ja pieteicējai netiktu piemērots likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punkts, tiesas ieskatā tiktu pārkāpts vienlīdzības princips, jo tikai tāpēc, ka pieteicēja administratīvu šķēršļu dēļ 2007.gadā vēl nebija NĪN maksātāja, viņai būtu jāmaksā lielāks NĪN nekā citām personām, kuras maksājušas NĪN par 2007.gadu. Tiesas ieskatā pieteicēja šādā nelabvēlīgākā situācijā zināmā mērā nonākusi tāpēc, ka nebija beigusies tiesvedība lietā par īpašuma tiesību atjaunošanu, un tiesvedības ilgums nav tieši atkarīgs no pieteicējas.

Pieteikumā tiesai pieteicēja ir norādījusi, ka vēlas, lai Lēmums tiktu atcelts daļā, kas pārsniedz 2007.gada teorētiski aprēķināto nodokli vairāk kā par 25 procentiem un, vadoties no šīs summas, tiktu pareizi aprēķināta arī soda nauda par savlaicīgu nepieteikšanos kā NĪN maksātājai.

Tātad pieteicēja neapstrīd pienākumu maksāt NĪN apmērā, kāds nosakāms, ievērojot likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punktu, un

soda naudu par savlaicīgu nepieteikšanos kā NĪN maksātājai. Iebildumi izteikti tikai attiecībā pret soda naudas matemātisko lielumu.

Līdz ar to, atbildētājam vienlaikus nosakāms pienākums veikt arī soda naudas apmēra izmaiņas, vadoties no tā NĪN apmēra, kas nosakāms, ievērojot NĪN par 2007.gadu un piemērojot likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punktu par 2008.gadu, kā arī pārrēķināt nokavējuma naudu, kuras apmērs iegūts no sākotnējās NĪN parāda summas *(lietas 25.lapa)*.

Tā kā pārsūdzētais Lēmums atbilstoši Administratīvā procesa likuma 81.panta piektajai daļai ir galīgais noformējums administratīvajam aktam jeb sākotnējam paziņojumam par NĪN apmēru, kurā nodoklis aprēķināts, nepiemērojot likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" pārejas noteikumu 22.punktā noteikto NĪN apmēra pieauguma ierobežojumu, un pieteicēja ir izteikusi iebildumus tikai par to summu, kas pārsniedz saskaņā ar pārejas noteikumu 22.punktu aprēķināto NĪN summu, tad administratīvā lieta ir ierosināta tikai par nodokļa atcelšanu daļā. Lieta nav ierosināta par to NĪN summu, kuru pieteicēja atzīst.

Ievērojot minēto, par prettiesisku un atceļamu ir atzīstams Lēmums pilnībā un no tā izdošanas dienas (sākotnējā NĪN paziņojuma izdošanas dienas, ciktāl tas apstrīdēšanas stadijā augstākajā iestādē atstāts negrozīts pieteicējas sūdzības apmērā).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 253.panta pirmo daļu, 289.-291.pantiem, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

apmierināt *R.Z.* pieteikumu un atcelt Rīgas domes 2009.gada 3.februāra lēmumu Nr.1-43/RD-09-107-ap ar tā pieņemšanas dienu;

uzdot Rīgas pašvaldībai 15 (piecpadsmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas veikt *R.Z.* nekustamā īpašuma nodokļa par 2008.gadu, soda naudas un nokavējuma naudas pārrēķinu, ievērojot tiesas spriedumā konstatētos faktus un juridiskos apsvērumus;

uzdot Rīgas pašvaldībai atmaksāt *R.Z.* samaksāto valsts nodevu Ls 20 (divdesmit latu).

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (paraksts) E.Apīne

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____ E.Apīne
Rīgā, 2010.gada 30.septembrī